

Հավելված N 1
ՀՀ կառավարության 2018 թ.
մարտի 1-ի նիստի N 8
արձանագրային որոշման

Հ Ա Յ Ե Ց Ա Կ Ա Ր Գ

«ԽԵԼԱՑԻ ՔԱՂԱՔ»-Ի ՍՏԵՂԾՄԱՆ

I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման, տեղեկատվական հասարակության կայացման և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման ներկա և ապագա մարտահրավերների տեսանկյունից պահանջվում է նոր մոտեցումներ, մեխանիզմներ, հմտությունների համախումբ և կարողություններ, որոնք պետք է որոշել և ամրացնել՝ հիմք ստեղծելու համար աճող բնակչության կարիքների և պահանջների, ինչպես նաև ոլորտում իրականացվող քաղաքականության և բյուջեի հատկացումների համար:

2. Հաշվարկների համաձայն աշխարհի բնակչության 50 տոկոսից ավելին բնակվում է քաղաքներում: Ուրբանիզացիան ընթանում է աննախադեպ տեմպերով: Գալիք 20 տարիների ընթացքում աշխարհի բնակչությունը, ըստ ՄԱԿ-ի հաշվարկների, կավելանա ևս 2 միլիարդով: 2030թ սպասվում է, որ բնակչության մոտ 60%-ը բնակվելու է քաղաքներում՝ հիմնականում կենտրոնացվելով զարգացող աշխարհի քաղաքային կոնգլոմերատներում և մեգաքաղաքներում:

3. Քաղաքները դարձել են ազգային զարգացման շարժիչ ուժ, որոնց կառավարման համակարգերն ու կարողությունները շատ դինամիկ են և ենթարկվում են մշտական փոփոխությունների:

4. Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում ձևավորված է 502 համայնք, որոնցից 46-ը՝ քաղաքային բնակավայր ընդգրկող (այսուհետև՝ քաղաք): Քաղաքային բնակավայրերի թիվը 49 է: Քաղաքաբնակ 1919,62 հազար բնակչից 1066,3 հազարն ապրում է միայն Երևան քաղաքում, իսկ 853,32 հազարը՝ մնացած 48 քաղաքներում (յուրաքանչյուր քաղաքում՝ միջինը 18 հազար բնակիչ):

II. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐԸ

5. «Խելացի քաղաք» հայեցակարգի (այսուհետև՝ Հայեցակարգ) մշակման նախադրյալներն են.

- 1) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի հունվարի 12-ի թիվ 122-Ն որոշման 1-ին հավելվածի 22-րդ կետ,
- 2) Քաղաքացիական հասարակության զարգացվածության մակարդակի բարձրացումը,
- 3) Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ քաղաքացիներին պետական և համայնքների աշխատանքներին մասնակից դարձնելը,
- 4) Տեխնոլոգիական լուծումների ներդրմամբ և զարգացմամբ քաղաքացիների կենսամակարդակի բարձրացումը:

III. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՍԿԶՐՈՒՆՔՆԵՐԸ

6. Հայեցակարգի տեսլականը

1) «Խելացի քաղաք»-ը դա մշտապես զարգացող քաղաքային բնակավայր է, որտեղ կիրառվում են ժամանակակից տեխնոլոգիական մոտեցումները քաղաքացիների և քաղաքի հյուրերի անվտանգ և հարմարավետ կյանքի պայմանների ապահովման համար, իրականացնելով տարբեր սոցիալական խմբերի կարիքներից բխող համաչափ տարածքային պլանավորման մոտեցումների վրա հիմնված զարգացման արդյունավետ ծրագրեր, հաշվի առնելով աղետների վտանգների, կլիմայի փոփոխության հետևանքով, տեխնաժին և մարդկային գործունեության արդյունքում առաջացած բոլոր ռիսկերը:

2) Ըստ քաղաքի կարիքների համապատասխան տեխնոլոգիաների ներդրման միջոցով վերջիններիս լուծումների դյուրինացում և կառավարելիության մակարդակի բարձրացում:

7. Հայեցակարգի նպատակները

Հայեցակարգի նպատակներն են.

- 1) Քաղաքի առջև ծառայած մարտահրավերների լուծում՝ հիմնված նորարարական մոտեցումների վրա,
- 2) Կայուն համաչափ քաղաքային զարգացման գործընթացի ապահովում,
- 3) Քաղաքացիների արդյունավետ մասնակցության ապահովում քաղաքի զարգացման և կառավարման գործընթացներին,
- 4) Տեղեկատվական և նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրմամբ դիմակայուն և անվտանգ միջավայրի ամրապնդում,

- 5) Տեղեկացվածության և իրազեկման մակարդակի բարձրացում,
- 6) Նորագույն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրմամբ քաղաքացիների կենսամակարդակի բարձրացում,
- 7) Տեխնոլոգիաների ներդրման և կիրառման փորձի փոխանակում
- 8) Մշակել մոտեցումներ Հայաստանի Հանրապետությունում «խելացի քաղաք»-ների ձևավորման համար:

IV. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

8. Հայեցակարգի հիմնական սկզբունքները են՝
 - 1) Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և նորարարական լուծումների ներդրմամբ քաղաքացիների անվտանգության ապահովում,
 - 2) Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և նորարարական լուծումների ներդրմամբ և կիրառմամբ քաղաքի կառավարում և կառավարման արդյունավետության բարձրացում,
 - 3) Տեղեկատվական նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառմամբ պայմանավորված ֆիզիկական տարածությունների կրճատում,
 - 4) Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և նորարարական լուծումների կիրառմամբ արտակարգ իրավիճակների կանխատեսում և վնասների նվազեցում,
 - 5) Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և նորարարական լուծումների կիրառմամբ կրթական մակարդակի բարձրացում և բնակչության աճի կառավարելիություն
 - 6) Քաղաքի աշխարհագրական և տնտեսական գործոններով պայմանավորված առաջնահերթությունների վերհանում և նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ լուծման մեխանիզմների մշակում
 - 7) կիրառվող տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անհրաժեշտ մակարդակի ապահովում և ենթակառուցվածքների պաշտպանվածության մշտական արդիականացում:

V. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

9. Ըստ խելացի լուծումների պահանջարկի՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառության առումով համայնքներում առկա իրավիճակի վերլուծություն (այսուհետև՝ պահանջարկի վերլուծություն).
 - 1) Մշակել ըստ խելացի լուծումների պահանջարկի՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառության առումով ՀՀ համայնքներում առկա իրավիճակի վերլուծություն վեր հանելով առկա խնդիրները՝ ըստ առաջնահերթության, հաշվի առնելով սոցյալ-տնտեսական զարգացման մակարդակը, անվտանգության, քաղաքաշինական, բնապահպանական, կոմունալ կենցաղային և

այլ առանձնահատկությունները: Նմանատիպ առանձնահատկություններով քաղաքների համար անհրաժեշտ է ընտրել «Խելացի լուծումների» ընտրություն տարբեր ոլորտներում և տարբեր լուծումներով, որը թույլ կտա հետագայում իրականացնել ներդրման արդյունավետության գնահատում և փորձի փոխանակում:

10. «Խելացի քաղաքացի» – քաղաքացիների հմտությունների բարձրացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում.

1)Մշակել ծրագրեր որոնց միջոցով քաղաքում ներդրված նորագույն տեխնոլոգիաներով մատուցվող ծառայությունները մատչելի և հասանելի կդառնան քաղաքացիներին, ինչպես նաև կապահովեն քաղաքացիների անվտանգությունը տարատեսակ աղետներից և վտանգներից:

11. «Խելացի կառավարում» – տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրմամբ քաղաքի կառավարման արդյունավետ համակարգերի ներդրում.

1)Մշակել ծրագրեր որոնց իրականացման արդյունքում քաղաքի կառավարման համակարգերը կդառնան քաղաքացիակենտրոն և կառավարման համակարգի գլխավոր նպատակը կհամարվի քաղաքացու համար անվտանգ ու բարենպաստ պայմանների և համաչափ զարգացման գործընթաց, ինչպես նաև ստեղծել ջրամատակարարման, էլեկտրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, ջրահեռացման և այլ ենթակառուցվածքներ շահագործվեն անվտանգ և հուսալի մեկ կենտրոնից կառավարվող և տվյալները մշակող մեկ համակարգով:

12. Հեշտ, մատչելի, հասանելի ծառայություններ բոլորի համար.

1)Մշակել ծրագրեր որոնց իրականացման արդյունքում տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հագեցված նորագույն ծառայությունները հասանելի և մատչելի լինեն քաղաքի բնակչության բոլոր շերտերի համար՝ տարեցների, երեխաների, հաշմանդամների, սոցիալապես անապահով և այլ խավերի:

13. Որակյալ ծառայություններ քաղաքացիներին և հյուրերին.

1)Մշակել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ծրագրեր որոնց իրականացումը հնարավորություն կընձեռի քաղաքացիներին և հյուրերին տեղեկանալ քաղաքի և մատուցվող ծառայությունների մասին և հարմարավետ, հասանելի, մատչելի ու արդյունավետ կերպով օգտվել քաղաքում մատուցվող ծառայություններից:

14. Հուսալի և արդյունավետ տրանսպորտային համակարգ.

1)Մշակել ծրագրեր, որոնց իրականացման արդյունքում տրանսպորտային համակարգերը կթվայնացվեն և հասանելի կլինեն բնակչության՝ ապահովելով հասանելիություն, հուսալիություն ու արդյունավետություն:

15. Բնակիչների արդյունավետ ներգրավում՝ խնդիրների լուծման համար.

1)Մշակել ծրագրեր, որոնց իրականացման արդյունքում նոր տեխնոլոգիաների ներդրմամբ յուրաքանչյուր բնակիչ, անկախ սոցիալական դիրքից, մասնակից կլինի քաղաքի խնդիրների լուծման գործընթացին:

16. Էներգախնայողության խթանում, քարոզչական աշխատանք և ծրագրեր.

1)Մշակել ծրագրեր, որոնք ներդրումը կհանգեցնի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ Էներգախնայողության:

17. Ռեսուրսների արդյունավետ կառավարում՝ հաշվետվողականության ավելացում.

1)Մշակել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ նոր ծրագրեր, որոնց կիրառմամբ ռեսուրսների կառավարման գործընթացը կլինի բաց ու թափանցիկ բնակչության բոլոր շերտերի համար հասնելի:

18.Անվտանգ քաղաք բնակիչների և հյուրերի համար.

1)Քաղաքի տարածքը ենթակա է տարբեր վտանգների ազդեցության: Այդ նպատակով մշակել ծրագրեր, որոնք ուղղված կլինեն այդ վտանգների կանխման և կանխարգելման, ինչպես նաև վտանգի հնարավոր ծագման դեպքում բնակչության պաշտպանությանն ուղղված գործողությունների կատարմանը: Դա նշանակում է՝ հասնել նրան, որ քաղաքի զարգացման ծրագրերը ներառեն աղետների ռիսկի նվազեցման ենթածրագրեր, ինչը կնպաստի բնակչության և հյուրերի անվտանգության ապահովմանը:

19. Առաջարկել համայնքների ղեկավարներին՝ «Խելացի քաղաք»-ի ստեղծում ծրագրերի իրականացման ժամանակ առաջնորդվել սույն հայեցակարգում սահմանված մոտեցումներով:

VI. ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

20. Քաղաքի անձնագրերի պատրաստում՝ ըստ ոլորտային «Խելացի լուծումների» անհրաժեշտության և առաջնահերթության,

21. Քաղաքի և քաղաքում մատուցվող ծառայությունների մասին անհրաժեշտ տեղեկատվության հասանելիության ապահովում,

22. Տեխնոլոգիական լուծումների ներդրման և շահագործման փորձի փոխանակում,

23. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ բարձրակարգ ծառայությունների մատուցում՝ քաղաքացիներին, բիզնեսին և քաղաքի հյուրերին,

24. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ կառավարման գործընթացի կատարելագործում,

25. Նորարարությունների համար բարենպաստ միջավայրի ստեղծում և ներդրումների ներգրավում,

26. Սոցիալական և տնտեսական զարգացում:

VII. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ

27. Հայեցակարգի ֆինանսավորումը կարող է իրականացվել «Տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով, ինչպես նաև օտարերկրյա ներդրումների և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրների հաշվին:

Հավելված N 2
 ՀՀ կառավարության 2018 թ.
 մարտի 1-ի նիստի N 8
 արձանագրային որոշման

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ց ՈՒ Յ Ց

«ԽԵԼԱՑԻ ՔԱՂԱՔ»-Ի ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՀԱՅԵՏԱԿԱՐԳԻՑ ԲԽՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

	Միջոցառում	Ակնկալվող արդյունք	Կատարման ժամկետ	Կատարող	Ֆինանսավորման աղբյուր
1.	Ըստ խելացի լուծումների պահանջարկի՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառության առումով համայնքներում առկա իրավիճակի վերլուծություն	ՀՀ համայնքներում ՏՏ կիրառության առումով առկա իրավիճակի վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվության հիման վրա վեր հանել խելացի լուծումների պահանջարկի առկա խնդիրները, ըստ առաջնահերթության՝ հաշվի առնելով սոցյալ-տնտեսական զարգացման մակարդակը, անվտանգության, քաղաքաշինական, բնապահպանական, կոմունալ կենցաղային և այլ առանձնահատկությունները	2018 թվականի նոյեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
2.	ՀՀ համայնքներում ՏՏ կիրառության առումով ըստ խելացի լուծումների պահանջարկի արդյունքների ամփոփում և վերլուծություն	Առկա լուծումների տեսակների բացահատում և ըստ գործոնների՝ քաղաքային համայնքների դասակարգում	2019 թվականի փետրվարի 2-րդ տասնօրյակ	Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

3.	Միջազգային փորձի հիման վրա մշակել անհրաժեշտ խելացի լուծումների ձևաչափերի և չափանիշների մեթոդական ցուցումներ	Մշակել խելացի լուծումների ներդրման փաթեթներ	2019 թվականի ապրիլի 3-րդ տասնօրյակ	Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
4.	«Խելացի քաղաք»-ների ստեղծման նպատակով օրենսդրական բարեփոխումների իրականացում	1) Օրենսդրական դաշտի վերլուծություն և խոչնդոտների բացահայտում 2) Օրենսդրական ակտերի մշակում	2019 թվականի դեկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
5.	Ըստ անհրաժեշտության խելացի լուծումների փաթեթներին համապատասխան «Խելացի քաղաք»-ների ծրագիր մշակման աշխատանքների համակարգում	Ըստ առանձնահատկությունների մշակել «Խելացի քաղաք»-ի ծրագիր՝ հավանական գործընկեր գտնելու նպատակով	2020 թվականի մարտի 2-րդ տասնօրյակ	Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում